

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.62/2010/9.sz.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2010. március 22-én megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette az alábbi

ítéletet:

A hivatali visszaélés büntette miatt I.rendű vádlott és társai ellen indított büntetőügyben a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 2009. október 28-án kihirdetett 8.B.860/2008/11. számú ítéletét megváltoztatja a következők szerint.

II.r. és III.r. vádlottak terhére rótt hivatali visszaélés büntetést társtettesként elkövetettnek minősíti.

A pénzbüntetés próbaidőre történő felfüggesztésére vonatkozó első fokú rendelkezést mindhárom vádlottnál mellőzi azzal, hogy a pénzbüntetést a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság Gazdasági Hivatalának felhívására, a felhívásban közölt módon és időben kell megfizetni az államnak.

A pénzbüntetés esetleges átváltoztatásakor egy napi tétel helyébe egy napi szabadságvesztés lép.

Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja.

Indokolás:

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság a rendelkező részben írt határozatával I.r., II.r. és III.r. vádlottakat 1-1 rendbeli hivatali visszaélés büntette [Btk.225.§ I. fordulat] miatt 100-100 napi tétel pénzbüntetésre ítélte.

I.r. vádlottnál az egy napi tétel összegét 1000 Ft-ban, míg II.r. és III.r. vádlottaknál 800-800 Ft-ban állapította meg. A pénzbüntetés végössze az I.r. vádlottnál 100.000 Ft, a II-III.r. vádlottaknál pedig 80.000-80.000 Ft.

Az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés végrehajtását mindhárom vádlottnál 1-1 évi próbaidőre felfüggesztette.

Megállapította, hogy a pénzbüntetést végrehajtásakor, meg nem fizetés esetén fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

Kötelezte továbbá II.r. vádlottat 20.250 Ft bűnügyi költség viselésére.

Az ítélet ellen egyfelől az ügyész jelentett be fellebbezést a vádlottak terhére, a büntetés súlyosítása, a pénzbüntetés próbaidőre felfüggesztésének mellőzése érdekében. Másfelől az ítéletet védelmi jogorvoslatok támadták. Az I.r. és III.r. vádlottak védőik útján, valamint a II.r. vádlott védője megalapozatlanság miatt, felmentés végett terjesztettek elő jogorvoslatot.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.20/2010/1-I. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartva az első fokú ítélet részbeni megváltoztatását, mindhárom vádlottnál a pénzbüntetés próbaidőre felfüggesztésének mellőzését, egyebekben a határozat helybenhagyását indítványozta.

A nyilvános ülésen az ügyész nem kívánt részt venni. Az I.r. és III.r. vádlottak védői a fellebbezésüket fenntartották.

Az ügyészi fellebbezés alapos, a védelmi jogorvoslatok azonban alaptalanok.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítéletábrázoló az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be.348.§ (1) bekezdése alapján teljes terjedelemben felülbírált.

A felülbírálat során megállapította, hogy a megyei bíróság a bizonyítási eljárás során a perrendi szabályokat döntően betartotta. A nyomozás során vétett súlyos eljárási szabálysértés miatt azonban tévesen értékelte bizonyítékként tanú nyomozó ügyészségi vallomását. Az ügyész ugyanis feltétlen indokoltsága ellenére nem figyelmeztette a tanút a Be.82.§ (1) bekezdés b) pontjában írt relatív mentességi jogra, mely szerint az azzal kapcsolatos kérdésben, mellyel önmagát bűncselekmény elkövetésével vádolná, a tanúvallomást megtagadhatja.

A nyomozó hatóság a tanút egészében és részleteiben is olyan kérdésekben hallgatta ki, melyeknél egyértelműen felmerült büntetőjogi felelőssége a hivatali visszaélésre felbujtásban. Ezt támasztja alá, hogy az IRM Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálatának név szerint ellene is feljelentést tett, és e személyt a nyomozási bírói végzés is terheltként nevesíti a titkosszolgálati eszközökkel nyert bizonyítékok felhasználhatóságának vizsgálatakor. A nyomozó hatóság ugyan nem gyanúsította meg, azonban a mentességi jogra mindenképp figyelmeztetni kellett volna. Ennek elmaradása folytán a tanú nyomozati vallomása bizonyítékként nem értékelhető (Be.82.§ (2) bekezdés).

Ezen okok miatt a megyei bíróság a vallomást nem tehetette volna tárgyalás anyagává és értékelés alapjává.

A bírói gyakorlatban ugyan előfordul olyan eljárási helyzet, amikor az ilyen törvényi figyelmeztetés elmaradása nem teszi értékelhetetlenné az egész bizonyítékot, csak azon részeit, melyekben a tanú önmagára terhelő vallomást tesz. Jelen esetben azonban a vallomás szinte minden része érinti a tanú büntetőjogi felelősségét, akinek cselekvősege volt az egész eseménysor elindítója, ezért a vallomás értékelhetőség szempontjából nem bontható felhasználható és fel nem használható részekre.

Az elsőfokú bíróság azonban a törvényes mentességi figyelmeztetést eszközölte, ezért a tanú tárgyalási vallomása bizonyítékként felhasználható volt. Megjegyzendő azonban, hogy a tanút a mentességi jogára a hamis tanúzás törvényi következményeire való figyelmeztetés előtt kell kioktatni, s nem utána, mindez azonban a bizonyíték

törvényességét nem érinti. A magasabb hatáskörű bíróság eljárásában azonban elvárható a törvényi rendelkezések maradéktalan betartása.

A nyomozás során vétett eljárási szabálysértés ugyanakkor a bizonyítékok értékelésének érdemére és a tényállás megalapozottságára nem volt kihatással, mert részben a tanú tárgyalásai vallomása, valamint különösen a telefonbeszélgetések lehallgatásáról készült okiratok alapján a megfelelő ténybeli következtetések levonhatók voltak, melyeket követően a tényállás megállapítására is megalapozottan került sor.

Az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének eleget téve, a bizonyítás anyagára alapítottnak, a bizonyítékok okszerű, logikus mérlegelését követően megalapozottnak, a Be.351.§ (2) bekezdésben megjelölt hibáktól mentes tényállást állapított meg, mely az idézett törvényi szakasz (1) bekezdése szerint a másodfokú ítélezés alapját is képezte. Határozata rendelkezéseit teljes körűen megindokolta.

A megyei bíróság a lényeges bizonyítékokat megvizsgálta. Gondosan értékelte a terhelti vallomásokat, az ügyben jelentőséggel bíró okirati bizonyítékokat, a törvényesen felhasznált titkosszolgálati eszközökből származó lehallgatási anyagot, melyek egyértelműen bizonyítják, hogy telefonhívását követően I.r.vádolt közreműködése nyomán II.r.és III.r. vádlottak eltértek a törvényes eljárástól és következmények nélkül hagyták a szabálysértő által elkövetett cselekményt.

Az eltérő tényállás megállapítására és a felmentésre irányuló védelmi fellebbezés a bizonyítékok értékelésén keresztül támadja a megalapozott tényállást, mely eredményre nem vezethetett, tekintettel arra is, hogy a tényállás helyessége esetén a másodfokú perben eltérő tények megállapítására, a bizonyítékok felülmérlegelésére nincs perjogi lehetőség (Be.351-352.§).

A megyei bíróság törvényesen vont következtetést a vádlottak bűnösségére és helyesen minősítette cselekményüket a Btk.225.§-a szerint hivatali visszaélés büntettének.

I.r. vádlott - mint önálló tettes - a hivatali helyzetével visszaélve, a II-III.r. vádlottak pedig hivatali kötelességüket megszegve biztosítottak jogtalan előnyt (mely a szabálysértési felelősségre vonás alóli mentesülésben nyilvánult meg) .

II.r. és III.r. vádlottaknál az elkövetői alakzatok (önálló tettesség) megállapítása azonban nem felel meg a büntető törvénynek, mert e terhelték a bűncselekményt a Btk.20.§ (2) bekezdése értelmében tártstettesként követték el.

A járőrként intézkedést folytató II-III.r. vádlottak esetében a szándékegység és ezáltal a tártstettesi elkövetés megállapítható. E két vádlott egyazon intézkedés közben, ugyanazt a hivatali kötelességet szegte meg a jogtalan előny biztosítása érdekében. Egymás cselekményéről tudtak, annak jogellenességét felismerték, szándékegységben jártak el, így a tártstetteség törvényi előfeltételei maradéktalanul megvalósultak. Ezért a másodfokú bíróság az elkövetői alakzatot érintő első fokú rendelkezést e részben megváltoztatta.

Utal rá az ítéletábra, hogy Németh Krisztián tényállásban is szereplő cselekvősége alkalmas lehet a felbujtóként elkövetett hivatali visszaélés büntettének megvalósítására, vele szemben azonban az ügyész nem emelt vádat, így a bíróság ennek csak megállapítására

szorítkozhatott azzal, hogy a felbujtóval szemben az eljárás megindítását jelen per jogerős befejezése nem zárja ki.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket feltárta és azoknak kellő nyomatékot tulajdonítva az enyhítő szakasz indokolt alkalmazásával törvényesen határozta meg a vádlottakkal szemben a büntetés nemét. A pénzbüntetés napi tételeinek száma és az egy napi tételnek megfelelő összeg is igazodik az elbírált büntett tárgyi súlyához, illetve az elkövetők személyi körülményeihez.

A pénzbüntetés végrehajtásának próbaidőre felfüggesztése azonban alapvetően téves, merőben eltér a hosszú évek óta követett bírói gyakorlattól.

A Btk.89.§ (1) bekezdése lehetővé teszi a pénzbüntetés próbaidőre történő felfüggesztését. A felfüggesztésnél irányadó szempontokat a Legfelsőbb Bíróság Büntető Kollégiumának Bkv.55. számú véleménye fogalmazza meg. A vélemény II/4. pontjának iránymutatása szerint a bíróság rendszerint akkor alkalmazza pénzbüntetésnél a feltételes elítélést, ha a büntetést vagylagosan, vagy kizárólag pénzbüntetéssel fenyegetett bűncselekmény miatt szabja ki. A pénzbüntetés végrehajtásának felfüggesztését elsősorban az elkövető személyi körülményei, így különösen az előrehaladott életkora, súlyos betegsége, rendkívül kedvezőtlen vagyoni és jövedelmi, családi viszonyai indokolhatják. Jelen ügy vádlottjainál egyetlen ilyen tényező sem tárható fel. A bíróság által hivatkozott pozitív tartalmú parancsnoki vélemények, illetve a bűncselekmény kisebb tárgyi súlyára hivatkozás ugyan a szankció alkalmazását, a szabadságvesztésnél enyhébb büntetés kiszabását lehetővé tevő körülmények, de a végrehajtás felfüggesztésének megítélésénél közömbösek. Tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor az enyhítő szakasz alkalmazásával kiszabott pénzbüntetések végrehajtását próbaidőre felfüggesztette, ezért a másodfokú bíróság az ügyész által sérelmezett első fokú rendelkezéseket mellőzte.

Kiegészítette egyben a pénzbüntetés végrehajtását és az átváltoztatás módját illetően a határozat rendelkező részét, mely adatokat az ítéletnek tartalmaznia kell.

Az ítélet bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezése törvényes.

Mindezekre figyelemmel a Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a szükséges részben a Be.372.§ (1) bekezdés alapján megváltoztatta, míg helytálló rendelkezéseit a Be.371.§ (1) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta.

Debrecen, 2010. március 22.

Dr. Kardos Sándor sk.
a tanács elnöke

Dr. Háger Tamás sk.
előadó bíró

Dr. Gömöri Olivér sk.
bíró

ZÁRADÉK: A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 8.B.860/2008/11. számú ítélete a másodfokú határozatban írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Debrecen, 2010. március 22.

Dr. Kardos Sándor sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül
tisztviselő